

Yahya Çavuş Kimdir?

Yahya Çavuş'un babası Mustafa Bey, annesi ise Hanife Dudu Hanım'dır. Çanakkale ilinin Ezine ilçesine bağlı Koçalı köyünde 1887 yılında doğmuştur. Seferberlik dâhilinde orduya katıldığında Yahya Çavuş'un eşi hamileydi ve bebek bekliyordu. Yahya Çavuş'un Muharrem isimli oğlu 05.01.1914 dünyaya gelmiştir. Ancak Yahya Çavuş savaş esnasında Şehit olduğundan oğlunu görmesi naip olamamıştır. Resmi kayıtlara göre ölüm tarihi 23 Mayıs 1331 (5 Haziran 1915) Maydos (Eceabat) olarak belirtilmiştir.

Askeri Hayatı

Ezineli Yahya Çavuş, Balkan Harbi esnasında Osmanlı Ordusunda görev almış, iki balkan harbinde cephede yer alarak savaşmıştır. Balkan Harbi'nde Osmanlı'nın yaşadığı yenilgi ve hüsrana bizzat şahitlik etmiştir. Ve I. Dünya Savaşı kapıya dayanıp, seferberlik ilan edildiğinde, her Türk Eri gibi oda gönüllü olarak savaşa koşmuştur. O yıllarda seferberlikle memleketine en yakın birliklere alınanlar, en yakın cephelere sevk edildiğinden Çanakkale Cephesine sevk edilmiştir. Çanakkale Cephesinde 9. Tümen'e bağlı, 26. Alay, 3. Tabur, 10. Bölük, 1. Takım Komutanı olarak görev yapmıştır.

Harekât Öncesi

Cephe komutanı Liman von Sanders'in ani bir kararı ile Seddülbahir Bölgesinde bulunan 9. Tümen'in 25. Alay'ı yerine 26. Alay'ın görevlendirilmesi, çıkarma ihtimaline karşı 26. Alay'ın 3. Taburunun bölgeyi savunmakla görevlendirilmesi, görev dağılımı ve konuşlandırma planı sonrası 10. Bölüğün Ertuğrul Koyu'na sevk edilmesiyle Yahya Çavuş buradaki görevine başlamıştır.

Harekât ve Çıkarma

25 Nisan 1915 sabahı 06.30'da çıkarma gerçekleşir. Çıkarma öncesinde bölge gemilerden yapılan top atışlarıyla güvenli hale getirmeye çalışılır. 3.Tabur ise siperlerinde sabırla beklemektedir. Top atışı sonrası çıkarma harekâtı başlar. Çıkarma planını size Ertuğrul Koyu Harekâtı yazımda detaylıca anlatacağım. Filikalarla 900, River Clyde isimli kömür gemisi ile 2200 itilaf askeri karaya çıkarma başlatır. Top atışlarının susması ile birlikte kuvvetlerimiz menzile girer girmez karşılık verir. Böylece Ertuğrul Koyu'nda çatışma başlamış olur.

Yahya Çavuş'un Komutayı Alması

Çatışma esnasında 10. Bölük Komutanı Yüzbaşı Hüseyin Bey'in ağır bir yara alması ve savaş dışı kalması ile bölüğün en kıdemli erbaşı olan Yahya Çavuş komutayı eline almak zorunda kalır. Yahya Çavuş'un komutayı eline alması ile birlikte adeta o günün seyri de değişmiştir.

Yahya Çavuş'un Savaşa Etkisi

Komutayı eline almasıyla birlikte Yahya Çavuş tecrübesini ortaya koymuştur. Cephanenin durumunu da düşünen Yahya Çavuş bölüğüne emir verir ve kendisinin gösterdiği hedefin ateş altına alınmasını emreder. Harekât yazımda detaylıca belirteceğim gibi, örneğin sağdan 2. Filika diye hedef gösterir. Komuta kademesindeki başarısı nedeniyle düşmana ağır kayıplar verir ve çıkarmanın başarısız olmasına neden olur.

Ertuğrul Koyu'ndan Geri Çekilme

25 Nisan 1915'te sanılanın aksine Ertuğrul Koyu Çıkarması yaklaşık 2 saat sürmüştür. Yapılan bu ilk harekâta ağır kayıplar verilmiş ve itilaf birliklerinin sadece 1000 civarı askeri karaya çıkmayı başarmıştır. Ancak birlikler kötü bir durumdadır. Ufak bir kum tümseğinin arkasına saklanarak beklemektedirler. Uçakların yaptığı keşif bilgileri İngiliz komuta merkezine ulaştığında tekrardan bombardıman için plan yapılır. Fakat gecenin çökmesiyle birlikte karaya çıkmayı başararak birliklerin ilerleyip tutunabileceği düşünülerek sonraki güne ertelenir.

Tarihler 26 Nisan 1915'i gösterdiğinde gece yapılan girişimlerin başarısız olması beraberinde düşman gemilerinin bölgeyi bombardımana almasına neden olur. Osmanlı birlikleri ağır kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kalır. Aslında birçok kaynakta belirtilmeyen bir diğer husus ise Tekke Koyu'na yapılan İngiliz çıkarmasının arkadan ilerleyerek Ertuğrul Koyu'nda bulunan birliklerimizi çapraz saldırı altına alıp baskı kurmalarıdır. Çıkarmalara gece yapılan takviyeler, yoğun topçu atışları ve Tekke Koyu istikametinden gelen düşman baskısı 26 Nisan 1915 saat 12.00 sularında çekilme emrinin verilmesine neden olur.

Yahya Çavuş'un Sonraki Görevi ve Şehit Oluşu

Ertuğrul Koyu Harekâtının 2. Günü Yahya Çavuş bacağından yara alır. Ancak hayatta kalarak geri çekilmeyi başarır. Geri çekilerek Kirte Köyü yakınlarında bulunan 26. Alay karargâhına ulaşır.

Karargâha ulaştığında yapılan sayımda bölükten geriye sadece 67 askerimizin sağ kalarak ulaşmayı başardığı tespit edilir ve kayıtlara geçirilir.

Ezineli Yahya Çavuş tedavisi sonrası savaşa geri döner. 4 Haziran 1915'te yapılan 3. Kirte muharebelerinde bir süngü taarruzu esnasında ağır bir yara alır ve hastaneye kaldırılır. Ancak 5 Haziran 1915'te Eceabat'ta hastanede hayata gözlerini yumarak Şehit olur.

Yahya Çavuş Şehitliği

Ertuğrul Koyu Harekâtında maalesef geri çekilir iken yaralıları götürmek mümkün olmamıştır. Bunu Alay Komutanı Mahmut Sabri Bey'in hatıralarında da görebiliyoruz. Yaralı Askerlerimiz bölgeyi ele geçiren İngilizler tarafından Şehit edilmişlerdir. Burada hayatta kalmayı başarıp geri çekilen Yahya Çavuş ve arkadaşları diğer cephelerde savaşarak Şehit olmuşlardır. Tüm Ertuğrul Koyu kahramanlarımız için Kültür Bakanlığı tarafından 1992 yılında Ertuğrul Koyu'na, o günkü siperlerinin bulunduğu noktaya sembolik bir Şehitlik yaptırılmıştır. Aslında 1962 yılında yapıp 1992 yılında restore edilerek ziyarete açıldığı birçok kaynakta yer almaktadır.

Yahya Çavuş Anıtı

Ezineli Yahya Çavuş ve Kahraman askerlerimizin anısına Şehitliğin hemen ön tarafına bir anıt yaptırılmıştır. Şehitlik ile birlikte yapılmış anıt 3lü bir asker kompozisyonudur. 4 tarafında da farklı farklı yazıtlar bulunmaktadır. Ön yüzünde; Mehmet Akif Ersoy'un Çanakkale Şehitlerine isimli şiirinin dizeleri yer almaktadır. Arka yüzünde; Mustafa Kemal Atatürk'ün Çanakkale Şehitlerine hitaben 1928'de söylediği söz yer almaktadır. Sol yüzünde; Çanakkale Valisi Nail Memik'in Yahya Çavuş şiiri yer almaktadır. Sağ yüzünde; yine Mehmet Akif Ersoy'un Çanakkale Şehitlerine şiirinin dizeleri yer almaktadır.